

IN MEMORIAM

HIKISCH REZSŐ. Súlyos veszteséget szenvedett építőművészetünk *Hikisch* Rezső elhalálozásával. Ma működő építészeinknek ő volt egyik legtekintélyesebb tagja, az általános tiszteletet komoly és szorgalmas művészi munkássággal érdemelte ki. Régi építő-családból származott, amelynek működése viszszanyúlik a XVIII. századba. Ez az örökségül kapott építész-vér, tehetsége, hosszú tanulmányai képesítették arra, hogy egész sor, többnyire monumentális munkájával magára terelje a figyelmet. Nem a vállalkozók, hanem az alkotók típusához tartozott. Iskolázottsága drezdai, müncheni volt, hazatérve eleinte a magyar népies építkezés vonzotta s ez a stíluskorzakka eltartott a halasi városház tervezéséig, ennek befejezte után inkább a modern klasszicizáló irányt képviselte. Ennek formanyelvét nagy ízléssel, nemes tartózkodással művelte ott, ahol monumentális feladatok megoldásáról volt szó; bérházain és villáin a gyakorlati élet követelményeit mindig össze tudta egyeztetni ezzel a nemesen egyszerű harmóniára való törekvésével. Leginkább ideális feladatok vonzották, így például fáradszatólanul vett részt a többször ismétlődő Erzsébet-szobor pályázatokon, amelyeknek végül is ő lette a győztese. Építészeti közügyeinkben szaporán vették igénybe tanácsát; pártatlanságát, őszinteségét mindenki üsmerte és tisztelte.

Hikisch Rezső Budapesten született 1876-ban, itt végezte középiskoláit és a felső építőipariszkolát, azután id. *Ray* Rezső irodájában

dolgozott két évig. 1896—99. a drezdai akadémiának volt növendéke, két évig *Paul Wallot* mester vezetése mellett tanult, egyidejűleg rendkívüli növendéke volt a drezdai műegyetemnek. Erre egy évig Münchenben dolgozott *Theodor Fischer* tanár műtermében, ahol főképp modern közhidak tervezésében vett részt. 1901-ben néhány hónapot Párizsban töltött, utána Olaszországot járta be, 1902-ben Budapesten telepedett le, ahol első sikerét a Kossuth-mauzóleum pályázatán aratta huszonöt éves korában (III. díj). Utána következett az Erzsébet-émlékmű pályázata, amelyen megnyírt első ízben az elsődíjas csoportba került. 1905-ben építészeti irodát nyitott, első munkája a kiskunhalasi városház, szálloda és színház volt. 1908-ban építette Ferenbach Károly babapusztai úrilakját, 1910-ban a III. ker. szentendrei-úti községi iskolát, 1913-ban az Astoria-szállót, a Múzeum-körúti Kund-féle bérpalotát. 1916-ban a fővárosi krematórium-tervpályázaton neki jutott az első díj, a kivétel azonban elmaradt, mert az akkori belügyminiszter nem engedte meg egy ily célú intézet felépítését. 1919-ben Zala György szobrásszal első díjat kapott a végleges Erzsébet-szobor pályázaton, amelyen a kivittelt is megkapta, a művet eleinte a Margitszigetre tervezték, végül a Dunaparton, a belvárosi templom mellett épült föl. A soproni hőség-émlék, a székesfehérvári hősi emlékmű építészeti része is tőle való. Művészi alkotóerejének teljességében ragadta el a halál Budapesten július 28-án.¹

MŰVÉSZETI ÉLET ÉS IRODALOM

AZ ARCHAEOLOGIAI ÉRTEŚITŐ ÚJ KÖTETE (új folyam, 1932—33, XLVI. kötet, szerk. *Hekler Antal*) ismét tanúságot tesz arról az irányról, amely az immár hatvanöt éves multra visszatekintő folyóiratot mindinkább jellemzi. Ahogy az a társulat, amelynek hivatalos közlönye, régészeti és embertaniból régészeti és művészettörténeti változott át, úgy az *Értesítő* is, amely mindenkor a legújszerűbb tükröztette a kutatásoknak és tanulmányoknak az érdeklődés előterében álló tárgyait, most kevés kivétellel művészettörténeti tanulmányokat tartalmaz. Ezek közül terjedelem dolgában is első helyen áll *Bodonyi József* értekezése, melyben a késő antik mozaikok aranyalapjának keletkezését és értelmét vizsgálja. A régebbi meghatározásokból indul ki. *Riegl* ugyanis a késő római

iparművészetről szóló híres művében az aranyalaphoz az anyagi alapsík ideális térére való átalakulásának nyilvánulását ismerte fel, míg a *Riegl*le ellenséges *Strzygowski*-iskola egyik tagja, *H. Barstl*, kerekben tagadja ezt a funkcióját és csak az elvont dekoratív falat látja benne. *Bodonyi* a bécsi *Wickhoff—Riegl—Dvořak—Schlosser-féle* művészettörténeti iskola mélyreható felfogásával és széleskörű alapvetésével foglalkozik e problémával, amely a késő antik, vagy, mondjuk, ökörvetény művészeti megértése szempontjából létezőleg fontos. Vizsgálódása a római *Santa Maria Maggiore* bazilika főhajójában levő szenttörténeti mozaikokon alapul, amelyek szerinte a IV. századbeli „renaissance” szellemét árulják el. Ezekben az elbeszélő mozaikokban az aranyalap különféleképpen fordul elő: a táj közepén, az előtér gyepeívja és a háttér hegylánc között, — széles sávként a talajt jelképező elvont rövid zöld sáv és az ég

¹ *Elek Artúr* »*Hikisch* Rezső és művészete című tanulmányát I. folyóiratunk II. (1926) évfolyama 10. számában.